

DYSFASIE

Ontwikkelingsdysfasie (OD) of kortweg dysfasie is een stoornis in het verwerven van de mondelinge taal.

Deze leerlingen kunnen opvallen door...

<p>Bij kinderen met dysfasie ontwikkelen spraak en taal moeizaam. De taalproblemen zijn aanwezig vanaf het begin van de taalontwikkeling. Veel kinderen begrijpen de gesproken taal wel voldoende goed, maar kunnen moeilijk iets onder woorden brengen. Ze ondervinden hardnekkige problemen met het uiten van taal. Sommige kinderen hebben ook ernstige problemen met het begrijpen van taal. De ernst van de problemen verschilt van kind tot kind.</p>	
<p>mogelijk zwakke kanten</p>	<p>mogelijk sterke kanten</p>
<p>Verstaan en begrijpen van taal</p> <ul style="list-style-type: none">• De leerling is schijnbaar doof, hij is weinig of niet gericht op een verbale boodschap• De stem van de leerkracht kan moeilijk onderscheiden worden van achtergrondlawaai zoals geroezemoes in de klas• Problemen met begrijpend luisteren• Onvoldoende begrijpen wat gezegd wordt, vooral abstracte woorden en complexe opdrachten <p>Taalgebruik</p> <ul style="list-style-type: none">• Vertraagde taal- en spraakontwikkeling (zinsbouw zoals van jongere kinderen, gebrekkig articulatiepatroon, beperkte woordenschat, moeite met woordvorming)• Vooral korte en minder goede zinnen gebruiken• Zich moeilijk met taal kunnen uitdrukken• Moeite met figuurlijk taalgebruik• Woordvindingsproblemen: wel het woord kennen maar het klankpatroon niet kunnen oproepen, het woord wordt vervolgens vervangen door een woord dat er qua klank of qua betekenis op lijkt <p>Denken</p> <ul style="list-style-type: none">• Gebrekkige innerlijke spraak en zelfsturing• Talig geheugen is beperkt <p>Schools</p> <ul style="list-style-type: none">• Moeite met spelling (dysorthografie)• Moeite met lezen (dyslexie)• Moeite met tijdsbegrippen (woordenschat: straks, voor, na, later,...) en daardoor ook tijdsbesef• Moeite met talige geheugenstof: feiten, woordenschat	<p>Visueel</p> <ul style="list-style-type: none">• Goed visueel geheugen• Goed gezichten herkennen• Goed in visueel-ruimtelijke zaken (puzzelen, tekenen...)• Goed in visuele expressie <p>Gedrag, sociaal</p> <ul style="list-style-type: none">• Sterk in non-verbale communicatie (mimiek, lichaamstaal, gebaren)• Kunnen doorzetten• Contact zoeken

- Rekenen: moeite met automatisatie (vb tafels) of opgaven waar innerlijke taal vereist is zoals vraagstukken

Sociale vaardigheden

- De ontwikkeling van sociale vaardigheden wordt gehinderd door communicatieproblemen

Wat moet je vooral doen en wat niet?

do's	don'ts
<p>accepteren</p> <ul style="list-style-type: none">• moedig de leerling aan als hij/zij het goed doet.• toon dat je het positieve ook opmerkt.• erkenning/begrip tonen.• Communicatie accepteren, ook al is het stuntelig, ook gebaren aanvaarden, communicatie is belangrijker dan taal <p>stimuleren en begeleiden</p> <ul style="list-style-type: none">• geef korte en duidelijke instructies.• Gebruik korte zinnen• Herhaal voldoende• Duidelijk, eerder traag, goed articulerend en luid genoeg praten• Gebruik ondersteunende gebaren• Spreek alle zintuigen aan (gebruik van kleurcodes, picto's, schema's, emotiekaarten)• Controleer of een boodschap overkomt• Maak oogcontact• Geef voldoende tijd om te verwerken wat gezegd wordt• Bij woordvindingsproblemen: omschrijving laten geven, aanvulzinnen gebruiken, eerste letter/klank aanbieden, 'bedoelde' en 'geuite' woorden tegenover elkaar zetten (ovreeenkomst in klank, betekenis)• Breng basiswoordenschat aan geef één opdracht tegelijk• maak oogcontact en geef directe feedback.• Beperk geheugenstof tot het essentiële, gebruik compenserende hulpmiddelen zoals letterkaart, getallenkaart, tafelkaart, klok visualiseren, breuken visualiseren• Leer gevoelens benoemen/help ze benoemen• Kondig verandering aan, eventueel met een pictogram• Leg aan het kind zijn probleem uit, eventueel ook aan andere kinderen (als het kind akkoord is)• Breng structuur aan zoals in een gesprek, in een taak, de dagindeling, ondersteun de structuur visueel• Leer slogans met ritme/rijm (vb ik leer meer als in controleer)	<p>begeleiding en aanpak</p> <ul style="list-style-type: none">• Te nadrukkelijk verbeteren wat het kind zegt• Zelfde eisen stellen als aan andere kinderen• Uitlachen• Fouten herhalen• Ironie gebruiken• Veel woordspelletjes gebruiken• Praatstress verhogen door bv. veel directe vragen te stellen• Veel geheugenstof geven (vb lange gedichten)• Onverwachts individueel luidop laten lezen• Veel informatie tegelijk geven• Lange instructies geven• Alle spellingsfouten aanrekenen

<ul style="list-style-type: none"> ● Wijzerklok leren is gemakkelijker dan digitale (als van toepassing) ● Gebruik meerkeuzevragen ● Leer lezen met globaalwoorden (als van toepassing) ● Geef extra tijd voor toetsen ● Controleer of de agenda goed ingevuld is ● Probeer zoveel mogelijk te visualiseren: moeilijke woorden tekenen, prenten of echte voorwerpen tonen, opdrachten opschrijven, pictogrammen gebruiken, kalender gebruiken, mapje met spellingsregels ● Als de leerling het moeilijk heeft met luidop lezen: eerst alleen lezen, dan in kleine groep, dan in de klas ● Leer vaste zinsconstructies ● Oefen conversatievaardigheden ● Stimuleer innerlijke taal (voor-denken, luidop laten denken, halffluid, in zichzelf) ● Verwoord je eigen denkproces ● Positief hernemen ● Stappenplan leren gebruiken met zelfinstructiemethode zoals beertjes van Meichenbaum, Reflecto <p>compenseren</p> <ul style="list-style-type: none"> ● laat de computer gebruiken met voorleessoftware en spellingchecker ● laat kind een (beeld)woordenboek gebruiken ● laat toetsen mondeling toelichten, laat toe dat kind met kernwoorden een antwoord formuleert ● geef regelmatig mondelinge evaluatievormen ipv schriftelijke toetsen en opdrachten 	
---	--

Bron: <https://www.cetos.be/dysfasie/literatuur-en-publicaties/fiche-dysfasie-of-taalontwikkelingsstoornis/>

(geraadpleegd 12/03/2022)

Zie ook:

-Taalontwikkelingsstoornissen bij het jonge kind (0-8j). Bernadette Sanders. (2021). Lannoo Campus Uitgeverij. ISBN: 9789401478403